

DOI: <https://doi.org/10.15407/np.72.194>
УДК 050:02](477)"2020/2024":001.31

Оксана Клименко,

<http://orcid.org/0000-0003-4821-8503>,
кандидатка історичних наук, доцентка,
завідувачка відділу наукових видань,
Інститут бібліотекознавства,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (м. Київ, Україна)
просп. Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна
e-mail: klimenko_oz@ukr.net

Олена Сокур,

<http://orcid.org/0000-0001-9861-3283>,
кандидатка наук із соціальних комунікацій, старша дослідниця,
завідувачка відділу науково-методичної роботи,
Інститут бібліотекознавства,
Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського (м. Київ, Україна)
просп. Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна
e-mail: sokurolo@ukr.net

ЖУРНАЛ «БІБЛІОТЕЧНИЙ ВІСНИК» В УМОВАХ СОЦІАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ¹

Мета статті – висвітлення питання функціонування науково-теоретичного і практичного журналу «Бібліотечний вісник» у складних умовах соціальних викликів 2020–2024 рр. **Методи дослідження.** Застосування принципів об'єктивності та зв'язку теорії і практики, єдності взаємозв'язку із сучасними умовами сприяли здійсненню оптимального аналізу функціонування провідного фахового часопису «Бібліотечний вісник» у період запровадження карантинних обмежень та воєнного стану в Україні. Важливим було використання таких методів, як соціокомунікаційний, аналізу і синтезу, когнітивний та описовий. **Наукова новизна.** Вперше репрезентовано функціонування першого фахового часопису незалежної України журналу «Бібліотечний вісник» у надскладних умовах соціальних викликів (карантинні обмеження та повномасштабна

¹ Стаття підготовлена у межах науково-дослідної теми Інституту бібліотекознавства «Теоретичні та прикладні аспекти організації діяльності бібліотечно-інформаційного комплексу в сучасних умовах» (2023–2025).

російсько-українська війна). **Висновки.** У світлі складних соціальних потрясінь, які переживає Україна та український народ, журнал «Бібліотечний вісник» є надзвичайно цінним джерелом для оприлюднення наукових студій з бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства, інформології, соціальних комунікацій та інших галузей соціогуманітаристики. На шпальтах журналу репрезентовано результати українських та закордонних досліджень із бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства і соціальних комунікацій, що дозволяє говорити про цей журнал як важливий науково-комунікаційний ресурс, який індексується у різних пошукових системах, має високий науковий рівень підготовки матеріалів, поширюється за книгообміном, оформлення статей відповідає актуальним стандартам, тематика матеріалів постійно розширюється.

Ключові слова: бібліотекознавство, бібліотечна справа, журнал, «Бібліотечний вісник», науково-видавнича діяльність, Національна академія наук України, Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.

Актуальність теми дослідження. Розвиток суспільства вимагає адекватного вирішення питання задоволення потреби у людиновимірному співжитті, що ґрунтується, насамперед, на загальноцивілізаційних гуманістичних засадах. Людство весь час, спираючись на наявний соціокультурний досвід, прагне побудувати такі міжособистісні відносини, які б мотивували до творчої і професійної самореалізації та забезпечували б умови якісного обміну досвідом.

Прогрес інформаційно-бібліотечної сфери немислимий без фахових журналів, які на своїх шпальтах оперативно оприлюднюють результати фундаментальних і прикладних досліджень, студії з історії започаткування та діяльності бібліотек, особливості обслуговування користувачів та інновації щодо розширення спектра бібліотечно-інформаційних послуг та сервісів, кращий український і зарубіжний досвід тощо. Оприлюднені на шпальтах часопису матеріали є надзвичайно цінним джерелом для наукових студій з бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства, інформології, соціальних комунікацій та інших галузей соціогуманітаристики.

Першим фаховим часописом, який комплексно висвітлює всі питання бібліотечно-інформаційної сфери став і до сьогодні залишається науково-теоретичний і практичний журнал «Бібліотечний вісник», що продовжує плідно функціонувати у надскладних умовах соціальних потрясінь, які переживає Україна з 2020 р.: карантинні обмеження через пандемію, тотальне впровадження у діяльність

цифрових технологій, виклики повномасштабної російсько-української війни та всі труднощі, пов'язані з воєнним станом.

Саме тому є потреба на прикладі публікацій у журналі «Бібліотечний вісник» розглянути і переосмислити надскладний шлях, який проходять сьогодні українці, виборюючи себе як сформовану націю гідну європейського майбутнього. Адже, на наше переконання, розбудова бібліотечно-інформаційної сфери в усі часи віддзеркалює доленосні процеси, які відбуваються в країні та світі.

Мета статті – висвітлення питання функціонування науково-теоретичного і практичного журналу «Бібліотечний вісник» у складних умовах соціальних викликів 2020–2024 рр.

Аналіз досліджень та публікацій. Одним із цільних напрямів діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського (далі НБУВ) є науково-видавнича діяльність наукового, освітнього та просвітницького характеру, яку регламентовано п. 2.3.8 «Статуту Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського»: НБУВ виступає «засновником наукових журналів та наукових видань» [17]. Отже, НБУВ виступає суб'єктом видавничої справи та інформаційного простору, а також, одночасно, є видавцем, виготовлювачем та розповсюджувачем видавничої продукції – учасником сучасної видавничої комунікації в умовах тотальної цифровізації суспільства [14, с. 52].

Вважаємо за доцільне навести цитату першого директора Всенародної Бібліотеки України (нині НБУВ) Степана Пилиповича Постернака: «періодичний орган завжди, в усіх науках, по всіх країнах всесвіту покликаний на перші ролі обслуговувати процес невинного розвитку кожної науки, своєчасно реагувати, відгукуватися на все нові й нові питання й проблеми, висовувати їх, стимулювати, обговорювати, дебатувати. <...> Всенародня бібліотека України знає, що <...> спільними силами колективу буде утворено справжній живий орган організованої наукової думки бібліотекарів і бібліографів України» [11].

Різні аспекти науково-видавничої діяльності найбільшої книгозбірні держави досліджували фахівці НБУВ: від історії започаткування цього напрямку роботи до особливостей функціонування окремих періодичних видань.

Наукову та видавничу діяльність НБУВ у новому тисячолітті представлено у публікаціях Т. Кулаковської [13], О. Воскобойнікової-Гузевої та Г. Ковальчук [3], О. Онищенко та В. Попроцької [15].

Зокрема, Т. Кулаковська [12] у колективній монографії Інституту бібліотекознавства «Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: бібліотекознавство та бібліотечна діяльність в інноваційному процесі розвитку (2002–2020)» підготувала розділ «Видавнича діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в умовах трансформації наукових комунікацій (2002–2020)», де представила бібліотеку як потужне наукове видавництво зі щорічно зростаючими обсягами наукової продукції.

Тенденціям, напрямам та перспективам розвитку видавничої діяльності в умовах трансформації системи наукових комунікацій присвячено публікацію О. Воскобойнікової-Гузевої та Г. Ковальчук [3]. Дослідницями здійснено ґрунтовний аналітичний огляд видавничої продукції НБУВ за 2010–2015 рр., докладно охарактеризовано за видами видань та тематикою.

Основні напрями та перспективи науково-видавничої діяльності НБУВ у період 1991–2019 рр. комплексно представлено у дисертаційному дослідженні та наукових статтях Т. Дубас [4–8]. Зокрема, вченою представлено науково-видавничу діяльність НБУВ як складник наукової роботи, також узагальнено тенденції, напрями, визначено специфіку видань провідної книгозбірні держави.

Серед авторів, які присвятили розвідки змісту та особливостям окремих видань НБУВ в Українській бібліотечній енциклопедії (<https://ube.nlu.org.ua/>): Т. Дубас (Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського), Л. Дубровіна (Рукописна та книжкова спадщина України), Н. Зайченко (Український реферативний журнал «Джерело»), Н. Захарова (Библиотеки национальных академий наук: проблемы функционирования, тенденции развития), О. Клименко (Книжный вестник, Бібліотечний збірник), Н. Маслакова (Бібліотечний вісник), С. Масловська та Л. Поперечна (Журнал бібліотекознавства та бібліографії), О. Полякова (Робота бібліотек наукових установ Національної академії наук України у ... році), О. Сокур (Бібліотечний журнал, Журнал Бібліотеки Академії Наук УРСР, Науковий збірник Бібліотеки АН УРСР).

Отже, питання функціонування науково-теоретичного і практичного журналу «Бібліотечний вісник» як видавничої продукції НБУВ в умовах соціальних викликів є надзвичайно актуальним і залишається фактично мало вивченим, а отже потребує комплексного, інтегрованого осмислення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Науково-теоретичний і практичний журнал «Бібліотечний вісник», який було засновано у 1993 р. Національною бібліотекою України імені В. І. Вернадського з нагоди 75-річчя створення Національної академії наук (далі НАН) України та головної наукової книгозбірні держави². Четверте десятиліття поспіль часопис ефективно реалізовує комунікативну функцію – акумуляція і поширення наукового знання, незважаючи на виклики часу, як то карантинні обмеження чи повномасштабне вторгнення російських військ на територію суверенної України.

Журнал включено до Переліку наукових фахових видань України у галузях історичні науки (наказ МОН України № 1188 від 24 вересня 2020 р.) та соціальні комунікації (наказ МОН України № 1188 від 24 вересня 2020 р.) (Категорія «Б»). «Результати наукових досліджень, які оприлюднені на шпальтах «Бібліотечного вісника», мають велике значення для інтеграції основних досягнень української науки, освіти та практики у світові наукові комунікації» [9].

На шпальтах журналу репрезентовано результати українських та закордонних досліджень із бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства і соціальних комунікацій [1], що дозволяє говорити про цей часопис як важливий науково-комунікаційний ресурс, зокрема і для здобувачів усіх рівнів освіти спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», адже це видання:

- індексується в українських та закордонних пошукових системах і базах даних [2];
- має високий науковий рівень підготовки матеріалів;
- поширюється за книгообміном у провідні українські та закордонні бібліотеки, університети і наукові установи;
- оформлення статей відповідає актуальним стандартам, які висуваються до фахової періодики;

² 1918 р. – засновано Національну бібліотеку Української Держави, 1919 р. – Національна бібліотека України у м. Києві при Українській Академії наук, 1919–1920 рр. – Всенародна (Національна) бібліотека України при Всеукраїнській Академії наук у м. Києві, 1920–1934 рр. – Всенародна бібліотека України в Києві, 1934–1936 рр. – Державна бібліотека ВУАН, 1936–1948 рр. – Бібліотека Академії наук УРСР, 1948–1965 рр. – Державна публічна бібліотека УРСР, 1965–1988 рр. – Центральна наукова бібліотека Академії наук УРСР, 1988–1996 рр. – Центральна наукова бібліотека Академії наук УРСР імені В. І. Вернадського, з 1996 р. – Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського.

- тематика матеріалів постійно розширюється згідно актуальних тенденцій інформаційно-бібліотечної сфери.

Згідно рішення керівництва НБУВ з 2021 р. журнал є щоквартальником. Обсяг кожного номера – сталий – 120 стор. (бл. 10 обл.-вид. арк. (виняток становить № 4 за 2023 р. – 140 стор. і 13,51 обл.-вид. арк.).

Останній річний номер традиційно завершує «Показчик змісту журналу «Бібліотечний вісник» за ... р.», де за рубриками розміщено всі публікації за поточний рік. Тобто, чільні напрями та тренди розвитку бібліотекознавства та бібліотечної справи сучасності можна виокремити за назвами рубрик та тематикою матеріалів.

Аналізуючи наповненість рубрик, варто наголосити, що останні п'ять років найактуальнішими є «Бібліотеки у цифровому середовищі» та «Бібліотечні фонди і обслуговування читачів» («Бібліотечно-інформаційне обслуговування»), а найменше досліджень висвітлюють історію та сучасний стан галузевої освіти.

Рубрикація часопису постійно поповнюється новими назвами, що свідчить про здатність до змін та адаптації до нових умов діяльності бібліотек. Зокрема, вже у № 1 2022 р. було запроваджено нову рубрику «Наука та бібліотечна справа в умовах воєнного стану в Україні: міжнародна підтримка», яка з № 1 2024 р. отримала нову назву «Наука та бібліотечна справа в умовах воєнного стану в Україні», у цьому ж номері вперше наявна рубрика «Архіви у цифровому середовищі», у № 4 2024 р. запроваджена нова рубрика «З досвіду діяльності бібліотек Національної академії наук України». (НБУВ в усі часи була головним методичним центром для бібліотек та інформаційних відділів наукових установ НАН України, тому на сторінках часопису щороку висвітлювалася їхня діяльність).

Окрім наукових статей (DOI³), які відповідають усім вимогам, журнал «Бібліотечний вісник» також вміщує матеріали, котрі несуть значну наукову, інформаційну, джерельну цінність, згруповані у рубриках «Повідомлення», «Огляди. Рецензії. Інтерв'ю», «Хроніка наукових подій», «Вітаємо з ювілеєм». Статистика матеріалів журналу за 2020–2024 рр. представлена у табл. 1.

³ DOI (англ. digital object identifier – ідентифікатор цифрового об'єкта) – це присвоєний номер електронного документа в глобальній мережі Інтернет, завдяки якому суттєво спрощується пошук.

Таблиця 1.

**Статистика матеріалів журналу «Бібліотечний вісник»
за 2020–2024 рр.**

Рік	Номери	Статті	Рецензії	Інформаційні ⁴ матеріали	Усього
2020	1(255) – 6(260)	32	6	13	51
2021	1(261) – 4(264)	32	5	9	46
2022	1(265) – 4(268)	25	1	11	37
2023	1(269) – 4(272)	24	5	17	46
2024	1(273) – 4(276)	28	3	10	41
Усього	22	141	20	60	221

Отже, за цей складний період було підготовлено 22 номери, в яких опубліковано 141 статтю, 20 рецензій та 60 інформаційних матеріалів.

Відмінною особливістю журналу є підготовка спеціальних (тематичних) випусків, авторами яких є як науковці, так і практики. Зокрема, № 3 2020 р. присвячено «Центральній науковій бібліотеці Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна – 215 років». У номері вміщено статті, присвячені різним аспектам бібліотечної діяльності однієї зі старіших університетських книгозбірень України: комплектування, створення повнотекстових ресурсів, бібліотечно-інформаційне обслуговування, фондознавство, бібліографічна робота, професійне співробітництво.

Головними редакторами науково-теоретичного і практичного журналу «Бібліотечний вісник» були очільники найбільшої книгозбірні держави доктори наук: академік НАН України О. С. Онищенко (1993–2013); член-кореспондент НАН України В. І. Попик (2014–2019); член-кореспондент НАН України Л. А. Дубровіна (2019 – до сьогодні).

Науково-теоретичний і практичний журнал «Бібліотечний вісник» став важливим комунікативним інструментом міжбібліотечної взаємодії у сучасному науково-освітньо-культурному середовищі та неzapеречно є загальноновизнаним лідером серед фахових періодичних видань України [10].

⁴ Тут не враховано «Покажчик змісту журналу «Бібліотечний вісник» за ... р.», який розміщено у кожному останньому номері року, також звіт про перебіг традиційної щорічної конференції НБУВ «Бібліотека. Наука. Комунікація» подано як один матеріал (для прикладу у 2024 р. відбулося 15 заходів: с. 39–111).

Членами редакційної колегії часопису сьогодні є провідні вчені Данії, Польщі, США, Швеції. Рецензенти журналу – авторитетні українські науковці (переважно доктори наук).

Від самого започаткування його авторами є відомі вчені та практики бібліотечної справи України і зарубіжжя. Для прикладу, у № 3 2024 р. (с. 98–108) у рубриці «Міжнародна співпраця бібліотек» науковцями Національної бібліотекою України імені В. І. Вернадського (Л. Дем'янюк, кандидатка історичних наук, старша наукова співробітниця відділу міжнародної інформації та зарубіжних зв'язків, та О. Вихристюк, головна бібліотекарка відділу іноземного комплектування та міжнародного книгообміну) у взаємодії з головною спеціалісткою відділу міжнародних відносин та управлінської підтримки Національної бібліотеки Республіки Молдова (м. Кишинів, Республіка Молдова) досліджено стан та основні аспекти двостороннього наукового співробітництва між головними книгозбірнями цих країн. У № 3 2024 р. у рубриці «Бібліотечний досвід зарубіжжя» розміщено дві статті з африканського континенту: «Готовність бібліотекарів до інтеграції штучного інтелекту в академічні бібліотеки Нігерії: огляд літератури» (с. 92–99), автори Джатто Олувейемі Естер, кандидатка наук (бібліотекознавство та інформологія), викладачка кафедри бібліотечної справи та інформології Університету Аджай Кроутера (Нігерія) та Телла Адейнка, кандидатка наук (бібліотекознавство та інформологія), викладачка, професорка кафедри бібліотечної та інформаційної справи Університету Південної Африки (Південно-Африканська Республіка) та «Бібліоклептоманія серед користувачів бібліотек: як запобігти книжковим крадіжкам» (с. 100–110), автори – Олуволе Олуміде Дуродолу, кандидат наук (бібліотекознавство та інформологія), науковий співробітник кафедри інформатики Університету Південної Африки (Південно-Африканська Республіка), Омоболанле Сері Фасола, кандидатка наук (бібліотекознавство, архівознавство та інформологія), викладачка кафедри бібліотечної та інформаційної справи Університету Аджай Кроутера (Нігерія) та Хелен О. Джайеола Акінаде, кандидатка філософських наук, бібліотекарка Бібліотеки Університету Mountain Top (Нігерія).

Повнотекстові версії усіх матеріалів (з № 4 2006 р.) розміщено у розділі «Архів» (<http://bv.nbuv.gov.ua/uk/archive>) на сайті часопису, що має україно- та англomовну версії, де можна переглянути та завантажити формат pdf, доступ 24/7 незалежно від місця знаходження

користувача. Але, враховуючи рівень опублікованих документів і ошатне художньо-ілюстративне оформлення перших років існування часопису, нагальною залишається потреба в оцифруванні всіх чисел журналу.

Сьогодні часопис отримують 35 закордонних інституцій – партнерів НБУВ по міжнародному книгообміну з 25 країн світу. Серед цих провідних закордонних установ – національні бібліотеки (зокрема, Великої Британії, Французької Республіки, Швейцарської Конфедерації, Японської Держави), бібліотеки національних академій наук (для прикладу, Бібліотека Баварської академії наук (Федеративна Республіка Німеччина), Республіки Македонії та Румунії), бібліотеки закладів вищої освіти національного рівня (серед яких – Софійський університет імені святого Климента Охридського (Республіка Болгарія), Університет Індіани (США), Ягеллонський університет (Республіка Польща)) та інші установи (приватна бібліотека Лінди Холл (США), Національний інститут імені Оссолінських (Республіка Польща), Бібліотека Матиці Сербської (Республіка Сербія)).

Інформацію про часопис вміщено в енциклопедичних статтях «Бібліотечний вісник» у Вікіпедії (<https://tinyurl.com/mtzwvuud>), Великій Українській енциклопедії (<https://tinyurl.com/2emhjaeu>), Енциклопедії сучасної України (<https://esu.com.ua/article-39820>), Українській бібліотечній енциклопедії (<https://tinyurl.com/vdn7y6tp>).

Висновки. У світлі складних соціальних потрясінь, які переживає Україна та український народ, журнал «Бібліотечний вісник» є надзвичайно цінним джерелом для наукових студій з бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документознавства, інформології, соціальних комунікацій та інших галузей соціогуманітаристики. На шпальтах журналу репрезентовано результати українських та закордонних досліджень із бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства і соціальних комунікацій, що дозволяє говорити про цей журнал як важливий науково-комунікаційний ресурс, який індексується у різних пошукових системах, має високий науковий рівень підготовки матеріалів, поширюється за книгообміном, оформлення статей відповідає актуальним стандартам, тематика матеріалів постійно розширюється.

Список бібліографічних покликань

1. Бібліотечний вісник : вебсайт. URL: <http://bv.nbuv.gov.ua/uk>
2. Бібліотечний вісник. *OUCI* : вебсайт. URL: <https://ouci.dntb.gov.ua/editions/QVn2eZD9/>

3. Воскобойнікова-Гузєва О. В., Ковальчук Г. І. Науково-видавнича діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: основні напрями останнього п'ятиріччя [2010–2015]. *Наука України у світовому інформаційному просторі*. 2015. Вип. 11. С. 120–133.

4. Дубас Т. Видавнича діяльність НБУВ як сфера наукового знання і практичної діяльності. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2013. Вип. 35. С. 327–332. DOI: <https://doi.org/10.15407/pr.58.377>

5. Дубас Т. Видавнича діяльність як важлива складова науково-дослідної роботи НБУВ (2005–2010). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2011. Вип. 32. С. 377–384.

6. Дубас Т. Видавнича продукція НБУВ на сучасному етапі: проблеми, перспективи. *Адаптація завдань і функцій наукової бібліотеки до вимог розвитку цифрових інформаційних ресурсів* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовт. 2013 р.) / НАН Україна, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. Київ, 2013. С. 141–143.

7. Дубас Т. Науково-видавнича діяльність НБУВ: розвиток напрямів, видів та жанрів видавничої продукції (1991–2019). *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2020. Вип. 58. С. 377–393.

8. Дубас Т. Розвиток видавничої діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в умовах цифрового середовища. *Наукові праці Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського*. 2013. Вип. 36. С. 452–460.

9. Клименко О. Взаємодія у підготовці фахового періодичного видання в умовах воєнного стану в Україні. *Бібліотека. Наука. Комунікація: Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наукових бібліотек* : матеріали Міжнар. наук. конф. (3–5 жовт. 2023 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України ; відп. ред. О. М. Василенко ; відп. секр. М. В. Іванова. Київ, 2023. С. 90–93.

10. Клименко О. З. Науковий журнал – важлива складова професійної комунікації. *Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (Київ, 8–10 жовтня 2019 р.) / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. б-к та інформ. центрів – членів МААН. Київ, 2019. Т. 1 С. 58–61.

11. Клименко О. З., Сокур О. Л. Наукові журнали Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського – невід'ємний компонент електронного інформаційного бібліотечного ресурсу. *Бібліотека. Наука. Комунікація: актуальні тенденції у цифрову епоху* : матеріали Міжнар. наук. конф. (8–10 жовтня 2019 р.) : у 2 т. / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Асоц. б-к України, Рада дир. наук. б-к та інформ. центрів акад. наук – членів МААН. Київ, 2019. Т. 2. С. 209–212.

12. Кулаковська Т. Л. Видавнича діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в умовах трансформації наукових комунікацій (2002–2020). *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: бібліотекознавство та бібліотечна діяльність в інноваційному процесі розвитку (2002–2020)* : монографія / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; відп. ред.. Василенко О. М. ; наук. ред.. Клименко О. З. Київ, 2022. С. 51–91.

13. Кулаковська Т. Л. Науково-видавнича діяльність Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: стан і перспективи. *Сучасні проблеми діяльності бібліотеки в умовах інформаційного суспільства* : матеріали наук.-практ. конф. (Львів, 12 листоп. 2009 р.). Львів, 2009. С. 27–36.

14. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського: бібліотекознавство та бібліотечна діяльність в інноваційному процесі розвитку (2002–2020) : монографія / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського ; Білько Є. М. та ін.. ; відп. ред. Василенко О. М. ; наук. ред. Клименко О. З. Київ, 2022. 507 с.

15. Онищенко О., Попроцька В. Основні підсумки наукової діяльності Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Бібліотечний вісник*. 2000. № 2. С. 6–15.

16. Про видання. *Бібліотечний вісник* : вебсайт. URL: <http://bv.nbuv.gov.ua/uk/about>

17. Статут Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського. *Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського* : вебсайт. URL: http://nbuv.gov.ua/sites/default/files/STATUT_NBUV_2017.pdf

References

1. (2024). *Bibliotechnyi visnyk*: website. Retrieved from <http://bv.nbuv.gov.ua/uk> [In Ukrainian].

2. (2024). *Bibliotechnyi visnyk. OUCI* : website. Retrieved from <https://ouci.dntb.gov.ua/editions/QVn2eZD9/> [In Ukrainian].

3. Voskoboynikova-Huzyeva, O. V., & Kovalchuk, H. I. (2015). Naukovo-vydavnycha diialnist Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho: osnovni napriamy ostannoho piatyrichchia [2010–2015] [Scientific and publishing activities of the V. I. National Library of Ukraine: the main directions of the last five years [2010–2015]]. *Nauka Ukrainy u svitovomu informatsiinomu prostori*, 11, 120–133. [In Ukrainian].

4. Dubas, T. (2013). Vydavnycha diialnist NBUV yak sfera naukovoho znannia i praktychnoi diialnosti [Publishing activity of NBUV as a sphere of scientific knowledge and practical activity]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 35, 327–332. DOI: <https://doi.org/10.15407/np.58.377> [In Ukrainian].

5. Dubas, T. (2011). Vydavnycha diialnist yak vazhlyva skladova naukovo-doslidnoi roboty NBUV (2005–2010) [Publishing activity as an important component of the scientific research work of the NBUV (2005–2010)]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 32, 377–384. [In Ukrainian].

6. Dubas, T. (2013, October 8–10). Vydavnycha produktsiia NBUV na suchasnomu etapi: problemy, perspektyvy [NBUV publishing products at the current stage: problems, prospects] In *Adaptation of the tasks and functions of the scientific library to the requirements of the development of digital information resources. Proceedings of the International Scientific Conference* (pp. 141–143), V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

7. Dubas, T. (2020). Naukovo-vydavnycha diialnist NBUV: rozvytok napryamiv, vydiv ta zhanriv vydavnychoi produktsii (1991–2019) [Scientific and publishing activity of NBUV: development of directions, types and genres of publishing products (1991–2019)]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 58, 377–393. [In Ukrainian].

8. Dubas, T. (2013). Rozvytok vydavnychoi diialnosti Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho v umovakh tsyfrovoho seredovyshcha [Development of the publishing activity of the V. I. National Library of Ukraine in the digital environment]. *Naukovi pratsi Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho*, 36, 452–460. [In Ukrainian].

9. Klymenko, O. (2023, October 3–5). Vzayemodiia u pidhotovtsi fakhovoho periodychnoho vydannia v umovakh voyennoho stanu v Ukraini [Cooperation in the preparation of a professional periodical in the conditions of martial law in Ukraine]. In *Library. Science. Communication: Current issues of preservation and innovative development of scientific libraries, Proceedings of the International Scientific Conference* (pp. 90–93), V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

10. Klymenko, O. Z. (2019, October 8–10). Naukovyi zhurnal – vazhlyva skladova profesiinyi komunikatsii [A scientific journal is an important component of professional communication]. In *Library. Science. Communication: Current trends in the digital age. Proceedings of the International Scientific Conference* (Ch. 1, pp. 58–61), V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

11. Klymenko, O. Z., & Sokur, O. L. (2019, October 8–10). Naukovi zhurnaly Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho – nevidiemnyi komponent elektronnoho informatsiinoho bibliotechnoho resursu [Scientific journals of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine is an integral component of the electronic information library resource]. In *Library. Science. Communication: Current trends in the digital age. Proceedings of the International Scientific Conference* (Ch. 2, pp. 209–212), V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

12. Kulakovska, T. L. (2022). Vydavnycha diialnist Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho v umovakh transformatsiyi naukovykh komunikatsii (2002–2020) [Publishing activity of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine in the conditions of the transformation of scientific communications (2002–2020)]. In *Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho: bibliotekoznavstvo ta bibliotekna diialnist v innovatsiinomu protsesi rozvytku (2002–2020) : monohrafiia* [V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine: librarianship and library activity in the innovative development process (2002–2020): monograph] (pp. 51-91). Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

13. Kulakovska, T. L. (2009, November 12). Naukovo-vydavnycha diialnist Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho: stan i perspektyvy [Scientific and publishing activities of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine: status and prospects]. In *Suchasni problemy diialnosti biblioteky v umovakh informatsiinoho suspilstva* [Modern problems of library activity in the conditions of the information society]. *Proceedings of the Scientific and Practical Conference* (pp. 27-36). [In Ukrainian].

14. Bilko, Ye. M., & Vasylenko, O. M., Horeva, V. V., Granchak, T. Yu., Zakharova, N. B., Ivanova, M. V., Klymenko, O. Z., Koval, T. M., Kulakovska, T. L., Lytvynova, L. A., Maslovska, S. M., Pestretsova, L. A., Ponomarenko, Z. O., Sokur, O. L., Soloidenko, G. I., Turovska, L. O., Shulga, I. O., Yakovenko, O. G. (2022). Natsionalna biblioteka Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho: bibliotekoznavstvo ta bibliotekna diialnist v innovatsiinomu protsesi rozvytku (2002–2020) : monohrafiia [V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine: librarianship and library activity in the innovative development process (2002–2020): monograph]. Kyiv, Ukraine. [In Ukrainian].

15. Onyshchenko, O., & Poprotska, V. (2020). Osnovni pidsumky naukovo diialnosti Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [The main results of the scientific activity of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine]. *Biblioteknyi Visnyk*, 2, 6-15. [In Ukrainian].

16. Pro vydannia [About the publication]. *Biblioteknyi visnyk*: website. Retrieved from <http://bv.nbuv.gov.ua/uk/about> [In Ukrainian].

17. Statut Natsionalnoi biblioteky Ukrainy imeni V. I. Vernadskoho [Statute of the V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine]. *V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine*: website. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/sites/default/files/STATUT_NBUV_2017.pdf [In Ukrainian].

Oksana Klymenko,

<http://orcid.org/0000-0003-4821-8503>,

Candidate in Historical Sciences, Associate Professor,

Head of the Department of Science Publications,

Institute of Library Science,

V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
3, Holosiivskyi Avenue, Kyiv, 03039, Ukraine
e-mail: klimenko_oz@ukr.net

Olena Sokur,

<http://orcid.org/0000-0001-9861-3283>,
Candidate of Social Communications, Senior Researcher,
Head of the Department Of Scientific And Methodical Affairs,
Institute of Library Science,
V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine (Kyiv, Ukraine)
3, Holosiivskyi Avenue, Kyiv, 03039, Ukraine
e-mail: sokurol@ukr.net

"BIBLIOTECHNYI VISNYK" IN THE CONDITIONS OF SOCIAL CHALLENGES

The purpose of the article is to highlight the issue of the functioning of the scientific, theoretical and practical journal "Bibliotechnyi visnyk" in the difficult conditions of social transformations of 2020–2024. **Research methods.** The principles of objectivity and connection between theory and practice, the principle of the unity of the relationship with modern conditions made it possible to analyze the functioning of the leading professional magazine "Bibliotechnyi visnyk" in the scientific and informational space of the state. It was important to use such methods as socio-communication, analysis and synthesis, cognitive and descriptive. **Scientific novelty.** For the first time, the functioning of the first professional journal of independent Ukraine, the journal "Bibliotechnyi visnyk", in extremely difficult conditions of social challenges (quarantine restrictions and a full-scale Russian-Ukrainian war) is represented. **Conclusions.** In light of the complex social transformations that Ukraine and the Ukrainian people are experiencing, the journal «Bibliotechnyi visnyk» is an extremely valuable source for scientific studies in library science, bibliography, book studies, document studies, information science, social communications and other branches of socio-humanitarian studies. The results of Ukrainian and foreign research in library science, bibliography, book studies and social communications are presented on the pages of the journal, which allows us to speak of this journal as an important scientific and communication resource that is indexed in various search engines, has a high scientific level of preparation of materials, is distributed through book exchange, the design of articles meets current standards, and the subject matter of materials is constantly expanding.

Keywords: library science, library affair, journal, «Bibliotechnyi visnyk», scientific and publishing activity, National Academy of Sciences of Ukraine, V. I. Vernadskyi National Library of Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 19.09.2024 р.